

Prikaz

**PRIKAZ KNJIGE:
BUDITE TU ZA SVOJU DJECU
Zašto roditelji moraju biti važniji od vršnjaka**

Mirna Mikić

Osnovna škola Dragutin Tadijanović, Slavonski Brod

**Neufeld, Gordon i Mate, Gabor. *Budite tu za svoju djecu- zašto roditelji moraju biti važniji od vršnjaka*
Nakladnik: Harfa, Split 2022.**

U listopadu 2022.godine u izdanju nakladničke kuće Harfa objavljena je knjiga Neufeld Gordona i Gabor Mate Budite tu za svoju djecu - zašto roditelji moraju biti važniji od vršnjaka.

Građa je iznesena na 423 stranice, a sadrži šest poglavlja i rječnik pojmova. Djelo je nastalo zahvaljujući konkretnim i praktičnim savjetima i prijedlozima sedmero osoba koji su se jednom tjedno sastajali te raspravljali i promišljali o odnosu roditelja i djece. Autori su saželi njihove prijedloge i zaključke te pretočili u rukopis.

Knjiga se sastoji od šest poglavlja. Prvo poglavlje govori o fenomenu vršnjačke orijentacije. Drugo poglavlje o tome kako vršnjačka orijentacija potkopava roditeljstvo. U trećem se poglavlju promišlja kako vršnjačka orijentacija sprječava zdrav razvoj. U četvrtom poglavlju autori savjetuju kako biti tu za djecu ili kako ih ponovo osvojiti. Peto poglavlje upućuje na sprječavanje vršnjačke orijentacije, a šesto preporuča upute za digitalno doba (kako biti tu za vrijeme interneta, mobitela i videoigara).

U prvom dijelu knjige susrećemo se sa roditeljskim utjecajem na djecu. Je li se on s godinama evolucije promijenio i je li sad drugačije u odnosu na prije 30, 40 godina? Gdje je nestala privrženost djece roditeljima koja je neizostavna i posebna veza bez koje roditeljstvo nema čvrste temelje?

Bojazan i svjesnost da djeca ne slušaju i ne prihvaćaju vrijednosti i stavove roditelja, roditelje čini nemoćnima i frustriranim. Autori u knjizi spominju termin „vršnjačka orijentacija“ kojeg definiraju kao potrebu mladih za snalaženjem i upoznavanjem s društvom, odnosno s vršnjacima. Po prvi put u povijesti djeca uzore traže u vršnjacima. Autori smatraju da je dobro da djeca imaju prijatelje svojih godina i da je takav kontakt prirodan no zabrinjavajuća je činjenica da vršnjaci imaju sve veći i dominantan utjecaj na dječji razvoj, a da je veza sa roditeljima stavljena u drugi plan. Djeca zapadnog svijeta i urbanih središta sve su više izložena kulturi svojih vršnjaka i ta kultura ne nalikuje kulturi njihovih roditelja. Promijenio se način prenošenja kulture. Umjesto da se prenosi vertikalno, kultura se počela prenositi horizontalno -unutar mlađih generacija.

Autori navode da se sa porastom vršnjačke orijentacije u društvu povećao i broj samoubojstava djece. Razlozi su odbacivanje i neprihvatanje od strane vršnjaka, nakon kojih se djeca osjećaju slomljenima i nemoćnima. Privrženost djece vršnjacima često ide na štetu razvoja vlastite individualnosti te dovodi do toga da im vršnjaci postaju uzor (pružaju osjećaj identiteta, od njih traže odgovor kako će izgledati, djelovati, što reći i učiniti).

Život u novoj, brznoj kulturi preuzima tradicionalan način života i dosada uvriježeno međugeneracijsko prenošenje kulture. Zajednička popodneva, objede i obiteljsko provođenje slobodnog vremena, zamijenilo je druženje i boravak s vršnjacima. Roditelji puno vremena provode na poslu dok djeca uče, objeduju i većinu dana provode u školi sa vršnjacima gdje su izložena vršnjačkoj orijentaciji.

Autori kroz sljedećih šest oblika savjetuju vraćanje osjećaja privrženosti djece prema roditeljima: osjetila, jednakost, pripadnost i odanost, važnost, osjećaji i osjećaj da nas netko poznaje.

U drugom poglavlju govori se o sabotazi odnosno kako vršnjačka orijentacija potkopava roditeljstvo. Trenutak kada roditelji počinju upotrebljavati silu u odgoju (kazne, prijetnje, ukori) znak je da su nesvjesno izgubili moć odgajanja. Autori navode da se izgubljena moć odnosi na sposobnost roditelja da privuku pažnju djece, potaknu

njihove dobre namjere, zasluže njihovu pažnju i poštovanje. Zaključuju da je kvaliteta koja nedostaje moć, a ne ljubav, znanje, predanost ili vještina. Kao važnu komponentu navode djetetovu privrženost odraslima, koja se najčešće tijekom odrastanja zanemari ili previdi. Privrženost koja nije ponašanje koje se mora naučiti, nego povezanost kojoj težimo. Obrazlažu sedam važnih načina kojima privrženost podupire učinkovito roditeljstvo.

U trenutku smanjene privrženosti roditeljima a pod utjecajem vršnjaka, roditelji ne moraju ništa ni reći da bi aktivirali dječje negativne i svađalačke tonove. Djeca se čak i u razumnim očekivanjima roditelja instinktivno opiru.

Treći dio knjige govori o odsustvu emocije djece prema roditeljima i nemogućnosti razvoja vlastitog „ja“. Djeca u vršnjačkoj kulturi pokazuju potpunu odsutnost emocionalne otvorenosti. Cilj im je biti „cool“ i ne pokazivati nikakav oblik ranjivosti. Napadi usmjereni prema roditeljima su većinom emocionalni, obojeni neprijateljskim stavom, prijezirom i vrijeđanjem. Mladi sve češće potežu i za opojnim sredstvima kako bi ostali „čvršći“ i osjećali se bolje. Na taj način izbjegavaju osjećaj usamljenosti, boli, patnje, nesigurnosti i razočarenja.

Jedan od loših utjecaja vršnjačke orijentacije je i narušavanje individualnosti. Dijete ne može u potpunosti sazrijeti i imati osobne ideje, mišljenja, razmišljanja, principe i ciljeve. Neprestano je pod utjecajem vršnjaka i mišljenja grupe.

Autori zaključuju da je neophodno vraćanje privrženosti roditelja i djece.

Četvrto poglavlje govori o ponovnom osvajanju i zbližavanju s djecom. Djetetova slika ne bi trebala počivati na tome kako dobro ili loše uspijeva zadobiti odobravanje roditelja zahvaljujući postignućima ili poslušnosti. Temelj njegovog samopoštovanja trebao bi biti da ga roditelji vole i cijene onakvog kakav je. Autori navode da je tajna uspješnog zbližavanja s djetetom roditeljska sposobnost da iskoristi sve orijentacijske praznine nudeći sebe kao vodiča. Ponovno osvajanje djece usmjerene na vršnjake te uspostavljanje discipline na način da ne narušava odnos roditelj-dijete, ne izaziva poremećene emocionalne obrane od strane djeteta i ne potiče vršnjačku orijentaciju.

U petom poglavlju autori navode da neprijatelji naše djece nisu njihovi vršnjaci, već vršnjačka orijentacija. Djeca koja su usmjerena na vršnjake često ostavljaju dojam samostalnih, manje zahtjevnih i zrelijih, što često zavara roditelje. U početku vršnjačka orijentacija može poboljšati školski uspjeh, ali na posljetku ga pogoršava. Kako se djetetova privrženost vršnjacima pojačava tako raste rascjep između njegove inteligencije i postignuća. Autori sugeriraju stvaranje sustava podrške, odnosno uspostavljanje prijateljskih odnosa s roditeljima i prijateljima djece.

Završni dio knjige govori o položaju roditelja i uputama za digitalno doba.

Što je odnos roditelja s djecom dublji, to se djeca više mogu osloniti na njih kada fizički nisu zajedno. Autori ističu da nema potrebe za digitalnom vezom kada postoji dublja, unutarinja veza roditelja i djece. Pravovremeno i svrsishodno djelovanje roditelja na dozirano korištenje interneta doprinosi boljem odnosu djece i roditelja te prikladnom odrastanju djeteta. Kroz djelo je konstruktivno opisan i objašnjen fenomen vršnjačke orijentacije, koji je sveprisutan u odrastanju današnje djece. Zorno je prikazano kako se suočiti s navedenim fenomenom te kako se nositi s problemima koje vršnjačka orijentacija nosi. Knjiga je vrijedan doprinos pedagogiji kao znanosti a dobiva na većoj važnosti upravo zbog istinitog i iskustvenog sadržaja kojim je prožeta.